

Inhoud

Ten geleide	9
<i>Lies Van Assche & Luc Van de Ven</i>	
Hoofdstuk 1	
Over het verborgen verdriet van depressie bij ouderen	13
<i>Cédric Van Moorsel</i>	
Inleiding	13
1. Depressie bij ouderen	14
2. Het stellen van de diagnose	16
3. Symptomen van depressie	17
4. Subtypes van depressie	18
5. Verdriet	24
6. Verborgen verdriet: melancholie	25
7. Behandeling	26
8. Begeleiding	28
9. Valkuilen	29
10. Conclusie	30
Literatuur	31
Hoofdstuk 2	
Levensmoeheid bij ouderen: van inzichten en valkuilen in de praktijk naar handvatten om ermee aan de slag te gaan	33
<i>Charlotte Brys</i>	
Inleiding	33
1. Het concept levensmoeheid	34
2. Oorzaken en risicofactoren	36
2.1 Persoonsniveau	36

2.2	Systeemniveau	37
2.3	Maatschappelijk niveau	38
3.	Signalen	38
4.	Levensmoeheid aanpakken in de praktijk	39
5.	Levensmoeheid is ook een maatschappelijk gegeven	51
6.	Conclusie	53
	Bijlage: Vragen semigestructureerd interview	54
	Literatuur	55

Hoofdstuk 3

	Depressie en dementie op late leeftijd: een complexe relatie	57
--	---	----

Lies Van Assche

	Inleiding	57
1.	Het gelijktijdig voorkomen van depressie en cognitieve klachten	59
2.	Diagnostiek van depressie en dementie	60
2.1	Wat is depressie?	60
2.1.1	Depressie vermomd als lichamelijke aandoening	61
2.1.2	Depressie en persoonlijkheid	61
2.1.3	Depressie en angstklachten	64
2.1.4	De geagiteerde depressie	65
2.1.5	De psychotische depressie	65
2.2	Wat is dementie?	66
2.2.1	Cognitief spectrum	66
2.2.2	Dementie als paraplueterm	70
2.3	De complexe relatie tussen depressie en dementie	74
2.3.1	Depressie als risicofactor of prodroom voor dementie?	74
2.3.2	Verklaringen voor een verhoogd risico op dementie bij depressie	76
2.3.3	Het tegelijkertijd voorkomen van depressie en dementie	78
2.3.4	Depressie als gevolg van dementie	79
2.3.5	Depressie vermomd als dementie	80
2.4	Diagnostiek van depressie en dementie	81
3.	Behandeling van depressie in combinatie met cognitieve klachten	83
	Literatuur	86

Hoofdstuk 4	
Oud verdriet: de herinnering aan vroeg trauma op late leeftijd	93
<i>Lies Van Assche</i>	
Inleiding	93
1. Prevalentie van trauma en psychische klachten	94
2. Een lang uitgestelde stressreactie op vroege trauma's	97
3. Trauma en het geheugen	98
4. Omgaan met oude kwetsuren	99
4.1 Werken met levensverhalen in de begeleiding van ouderen	100
4.2 Het trauma integreren in de levensloop aan de hand van psychotherapie	101
5. Conclusie	103
Literatuur	104
Hoofdstuk 5	
Het gesprek met de rouwende of depressieve senior	109
<i>Greet Neuckermans</i>	
Inleiding	109
1. Opvattingen over het ouder worden	112
1.1 Het beeld dat we hebben over ouderen en ouderen over zichzelf	112
1.2 Ouder worden en de kunst van zich aanpassen	114
2. Het belang van anamnese en hetero-anamnese	115
3. Het ondersteunende gesprek	116
4. De rouwende oudere	120
5. Zelfdoding	121
6. Hoe ga je als familie om met een depressieve oudere?	123
7. Tips voor de ouderen van morgen	123
8. Conclusie	124
Literatuur	124

Hoofdstuk 6	
Psychotherapie	127
<i>Luc Van de Ven</i>	
Inleiding	127
1. Wat is psychotherapie?	129
2. Is psychotherapie met ouderen zinvol?	129
3. Het professionele gesprekscontact	131
4. Algemene aandachtspunten voor het psychotherapeutisch handelen met ouderen	133
5. Individuele psychotherapie met ouderen: verschillende denkkaders en manieren van werken	137
6. Aandachtspunten voor de psychotherapie met depressieve en rouwende ouderen	140
7. Familie- en partnerrelatietherapie	142
8. Groepstherapie	143
9. De organisatie van de therapeutische zorg	144
10. Conclusie	144
Literatuur	145
Hoofdstuk 7	
Depressieve gevoelens bij ouderen: een filosofische reflectie	147
<i>Antoon Vandevelde</i>	
Inleiding	147
1. Hoe de opkomst van depressieve gevoelens begrijpen?	148
2. Verdriet, rouw en melancholie	150
3. Vitale depressie	154
4. Het pessimisme van Simone de Beauvoir	156
5. Verliesaversie en gewenning	157
6. Cirkels van reciprociteit	159
7. Ouderdom, parodie op het leven?	160
8. Vreugde	161
Literatuur	163
Over de auteurs	165